

Tiina Lattu
Eurajoen kunta
tiina.lattu@eurajoki.fi

Viite Lausuntopyyntöne 20.3.2020

Aihe LIINMAAN PERINNEYHDISTYS RY:N LUPAHAKEMUS KIINTEISTÖLLE 51-408-1-0 KAUKONPIELI JA MÄÄRÄALALLE 51-408-3-12 KOIVUKARI

Eurajoen rakennusvalvonta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Liinmaan perinneyhdistys ry:n jättämästä lupahakemuksesta, joka koskee kokoontumistilan, siihen liittyvän katoksen ja pysäköintialueen rakentamista määräalalle 51-408-3-12 Koivukari sekä kulkureitteihin liittyvien portaiden ja kävelysillan rakentamista kiinteistölle 51-408-1-0 Kaukonpieli. Hanke sijoittuu Liinmaan keskiaikaisen linnanpaikan alueelle sekä sen välittömään läheisyyteen.

Liinmaan linna on muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös (muinaisjäänösrekisterissä numerolla 51010006). Linnanpaikka on yksi Satakunnan harvoista säilyneistä keskiaikaisista kohteista ja maakunnan hienoimpia muinaisjäänöksiä. Paikalla tehdyt tutkimukset ovat ajoittaneet linnan käytön 1300-1400 -luvulle. Kaivaustutkimukset ovat kuitenkin rajoittuneet hyvin pienelle osalle linnanpaikkaa ja muinaisjäänöksen tutkimuspotentiaali on edelleen suuri. Liinmaan linna oli pitkään Museoviraston muinaisjäänösten hoitoyksikön hoitokohteena ja opastettuna se oli mielenkiintoinen ja suosittu vierailukohde. Hoidon päättymisen jälkeen linnan alue kasvoi nopeasti umpeen, maisema sulkeutui ja käynnit kohteella vaikeutuivat. Satakunnan Museo on seurannut ilahtuneena paikallisen aktiivisuuden heräämistä Liinmaan linnan alueen käytön kehittämiseksi ja ollut ohjaamassa Liinmaan perinneyhdistys ry:n uudelleen aloittamaa hoitoa alueella. Perinneyhdistyksen kustantama ja Satakunnan Museon laatima Liinmaata koskeva uusi muinaisjäänösalueen hoitosuunnitelma valmistui v. 2018. Hoitosuunnitelmassa ennakoitiin tarvetta uusille opastusrakenteille, kuten poluille ja portaille, jotka ohjaavat kulkua alueella ja estävät mm. vallien kulumista.

Satakunnan Museo katsoo, että Liinmaan perinneyhdistys ry:n suunnittelema yhteiseen käyttöön tarkoitettu kokoontumistila, nk. Liinmaa-paviljonki, tukee muinaisjäänöksen käyttöä opetus- ja käyntikohteena. Aktiivisuus alueella edistää muinaisjäänöksen suojelua ja säilymistä sekä vahvistaa talkootoimintaa Liinmaan muinaisjäänösalueen hoitamiseksi. Museolla ei ole myöskään huomautettavaa paviljongin arkkitehtuurista vaan pitää sitä onnistuneena ja arkeologiseen kohteeseen sopivana.

Opastusrakenteet, kuten portaat ja linnan vallit ylittävä kulkusilta, estävät maaston kulumista ja lisäävät saavutettavuutta muinaisjäännösalueella.

Suunnitelmien mukainen lehtikuusesta rakennettu yksinkertainen kävelysilta sopeutuu linnan maisemaan hyvin ja sijoitettuna linnan pohjoiskulmaan se ei juurikaan näy sisääntulossa avautuvassa näkymässä. Myös kiviaskelmat luontuvat muutamien vuosien kuluessa hyvin maastoon ja ovat käytössä pitkäikäisiä. Muinaisjäännösalueelle on asemapiirroksessa sijoitettu joitakin penkkejä. Satakunnan Museo suhtautuu kielteisesti mahdollisten kiinteiden, pysyväksi tarkoitettujen penkkien sijoittamiseen muinaisjäännösalueelle. Varsinkaan linnanmäen päälle penkkejä ei tule asentaa. Eri tapahtumissa käytettäviä siirrettäviä penkkejä alueelle voidaan tarpeen mukaan sijoittaa.

Liinmaa-paviljongin luoteispuolelle sijoitettu pysäköintialue vaikuttaa tarpeettoman laajalta. Museo toivoo, että jatkossakin linnan lähialueelle sallittaisiin ainoastaan huoltoajo ja autot olisi mahdollista pysäköidä etäämmälle rannan tuntumaan. Museo edellyttää vielä saavansa tarkemmat suunnitelmat pysäköintialueen ja paviljongin lähialueen rakentamisen sopeuttamisesta ympäröivään metsämaisemaan.

Koska rakentaminen Liinmaan alueella sijoittuu sekä varsinaiselle muinaisjäännösalueelle että sen välittömään lähisyyteen, on hankealueella ennen rakentamisen aloittamista suoritettava arkeologisia tutkimuksia.

Määräalalle 51-408-3-12 suunniteltu rakentaminen sijoittuu muinaisjäännösalueen ulkopuolelle. On kuitenkin mahdollista, että Liinmaan linnan ympärillä on sen käyttöaikana ollut erilaisia puolustusrakenteita. Mm. Raaseporin keskiaikaisen linnan ympäriltä on löydetty savimaassa säilyneitä paaluja, jotka silloiseen merenpohjaan iskettyinä esteinä ovat vaikeuttaneet linnan alueelle rantautumista. Vastaavien mahdollisten kiinteiden rakenteiden toteamiseksi rakennettavalla alueella tulee ennen rakentamisen aloittamista toteuttaa arkeologisia koetutkimuksia.

Muinaisjäännösalueelle on suunnitelmien mukaan tarkoitus rakentaa portaat osittain maan sisään kaivettavista graniittipaasista. Myös vallin ylittävä kulkusilta tukeutuu maahan kaivettaville sorapedille asetettaville kivipaasille. Kaivettaviksi osoitetut alueet tulee ennen rakentamista tutkia arkeologisin kaivauksin. Satakunnan Museo suosittelee, että tutkimukset aloitetaan esitutkimuksilla, joiden tarkoituksena on selvittää tarvittavien varsinaisten kaivausten laajuus. Vallien sisä rakenteissa saattaa olla säilyneitä puurakenteita ja mikäli näitä tulee esille runsaasti, kaivausta voidaan joutua laajentamaan huomattavastikin. Esitutkimusten avulla kävelysillalle voidaan toivottavasti löytää muinaisjäännöstä vähiten tuhoava sijoituspaikka.

Tutkimusten kustannuksista vastaa muinaismuistolain 15 § mukaan hankkeen toteuttaja. Arkeologisten tutkimusten suorittajalla on oltava muinaismuistolain 10§:n mukainen tutkimuslupa, jonka myöntää Museovirasto. Luettelo arkeologisia kenttätutkimuksia toteuttavista toimijoista on löydettävissä Museoviraston sivuilta linkistä <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>.

Muilta osin Satakunnan Museolla ei ole huomautettavaa hankkeesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Juhani Ruohonen

Tutkija Liisa Nummelin

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Museovirasto/kirjaamo, Sari Mäntylä-Asplund
Liinmaan perinneyhdistys ry/Hanna Elo
Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo
Metsähallitus/Satu Kalpio

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä